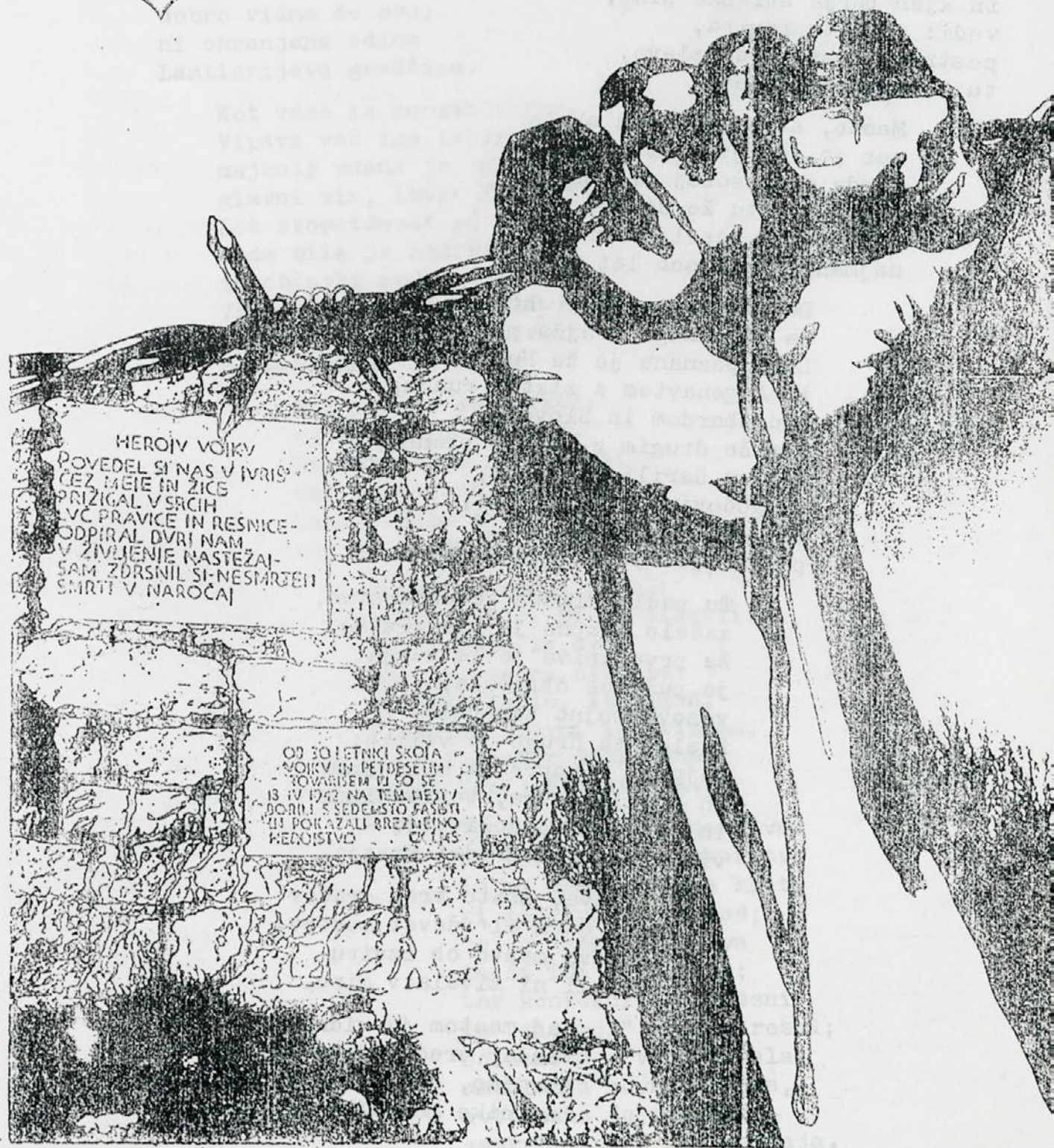

Vipavski glas

št. 9, 10. maj 1988

HEROJV VOJKV
POVEDEL SI NAS V IVRIS
ČEZ MEJE IN ZICE
PRIZIGAL V SRČIH
VČ PRAVICE IN RESNICE-
ODPIRAL DVRI NAM
V ŽIVLJENJE NASTEŽAJ-
SAM ZDRSNIL SI-NESMRTEI
SMRTI V NAROČAJ

OD 30 LETNIKI SKOJA
VOJKV IN PETDESETIH
TOVARISEM KI SO SE
13 IV 1942 NA TER. MESTU
BORILI S SEDEMSTO FASISTI
KI POKAZALI BREZHEJNO
KEROISTVO

O VIPAVI

Tam, kjer skala siva
pogled na vzhod zakriva,
kjer vidiš nanoško strmino
kot stražarja nad dolino,
kjer narod dela brez oddiha
in kjer burja strašno piha,
vedi: reka tu izvira,
postrv v čisti vodi plava,
tu je mestece Vipava.

Mesto, stisnjeno pod skalo
res je, to je mesto malo;
morda ni posebej slavno,
čeprav je tu že davno, davno
bil poznan naseljen kraj:
najmanj dva tisoč let nazaj!

Dolina dober je prehod,
za marsikoga krajša pot.
Bila poznana je že Hunom
in Argonavtom z zlatim runom;
Langobardom in Slovenom
ter še drugim z vojnim plenom;
tođ so šarili Rimljani,
v zgodovini dobro znani,
to pomembna je dolina,
pestra je njena zgodovina.

Tu padlo Rimsko je cesarstvo,
začelo skupno je kletarstvo.
Za prvo kriva je le burja:
je puščice obračala,
vozove bojne zvrčala.
Zaslug za drugo je veliko:
najprej v poprečju mila zima
in zemlja dobra, topla klima
in še posebno doživetje -
vipavski naši pridni kmetje.

Vipava, mesto treh gradov
ima osem al' devet mostov.
Vipava mesto ob izviro
nikoli ni živela v miru.

Nad mestom je vidna razvalina
vendar vredna je spomina;
povejmo, da je Stari grad
lastnike menjal mnogokrat:

patriarhi iz Ogleja,
Lantierijeva veja,
pa še znani Habsburžani
in še stari Benečani
ter pridruženi tej drajni
bili so slavni Herberštajni.

Tabor - grad - sta stolpa dva,
dobro vidna še oba;
ni ohranjena edina
Lantierijeva graščina.

Kot vemo iz mnogih virov,
Vipava več ima izvirov,
najbolj znana je postala
glavni vir, izvir Pod skala.
Let stopetdeset od tega
huda bila je zadrega
in občutki res grozeči:
Vipava nehala je teči.
Hud zares je bil nemir,
ko presahnil je izvir.

No, izviri so povsod,
iz Pod lipe vodovod.
Predstavitev na obroke:
tri naštejemo potoke -
Gacko, Belo in Slezeneč,
no, ta, zadnji, je studeneč.

Mnogi so možje živel
v kraju tem, ki so sloveli.
Pa omenimo le dva
slavna, znana sta oba:
Goldoni Karlo, Italijan,
dramatik slavni in priznan,
in reformator dobro znan:
pisec Krelj Sebastijan.

Tu je tudi gospodarstvo:
na začetku je mlekarstvo
in na desni vinska klet,
ki zakriva ti pogled;
to je naša Predelava
in še TOK DO Vipava;
ter konfekcija na desni
in "zidarji" zraven resni;
šola nova - vendar mala,
ambulanta revna, stara,
avtobusna še nastaja -
zaskrbljenost nas navdaja.

Še trgovci, pošta, banka
je razrešena uganka,
kje Vipavce čaka boj,
da naprej bo šel razvoj.

Tu sta tudi dve kasarni
in počutimo se varni,
dobro je sodélovanje,
vsem vojakom spoštovanje.

Marsika j bi še našteli,
če več časa bi imeli;
re povedali smo malo,
marsikaj je še ostalo;
pa problem res ni pereč:
kdor bi rad izvedel več,
naj kdaj ustavi se v Vipavi
in obhod po njej opravi.
Vedno bo lepo sprejet,
rad se bo povrnil spet.

Stanislav Bačar

K R A J A N I

Skrbimo za čistočo okolice svojega bivališča, da
bo naš kraj urejen za nas in za obiskovalce Vipave.

SPOMINI NA PAVLA RUŠTA

Pravzaprav sva se dogovorila, da se dobiva za najin pogovor ob obletnici bitke na Nanosu. Pa je bil ta dogovor brez tistega "pike na i" in sem jaz čakala tov. Zvoneta v Vipavi, on pa mene na Nanosu. Čez nekaj dni pa sva se le dobila in morda je bolje tako, saj je tov. Zvone (kar tako ga bom imenovala) že "prežvečil" vtise s pohoda na Nanos. Priznam, pričakovala sem premlevanje starih zgodb o bitki, pa me je Zvone presenetil - prijetno. Kar takoj je prevzel besedo, vprašanj sploh ni bilo treba postavljati. O Pavlu Ruštu, o katerem naj bi predvsem tekla beseda, se je takole spominjal:

Pavle je bil res junaški fant. Pa ne samo takrat v bitki na Nanosu, in to lahko mirno trdim, saj sva bila že pred vojno dobra prijatelja. Izhajala sva iz podobnih družin, revnih, veliko sva dala skupaj skozi, pa čeprav je bilo nekaj let razlike med nama. Ko sem izvedel, da bi tudi on rad prišel k nam v partizane, sem bil tega zelo vesel. Preko naših "terencev" Mirka Princeza in Stanka Poniža smo navezali stike in bil je takoj pripravljen priti.

Prišel je v začetku 1942. leta in takoj je dobil prvo nalogo. Večer pred njegovim prihodom smo se na sestanku dogovorili za dve akciji. Za prvo sem bil zadolžen jaz, za drugo - odvzem mitraljeza - pa Pavel. Ta akcija se je popolnoma posrečila, Pavle je odvzel mitraljez brez kakršnegakoli streljanja. To je bil prvi odvzem mitraljeza Italijanom sploh. Za ta mitraljez je bil potem osebno zadolžen, imel ga je strašno rad.

Isti dan, ko je Pavle odvzel Italijanom mitraljez, sem imel jaz drugo zadolžitev - moral sem iti po Janka Premrla v Branico h Kantetovim (zelo znana partizanska družina). Tu sem čakal, da pride. Osebno ga do takrat še nisem poznal. Ko je prišel, sva čakala v izbi, da se zarači. Čez čas je prišla Kantetova stara mati in povedala, da je tam nevarno in naj greva raje v hlev. Po nekako dveh urah so prišli v vas italijanski vojaki. Imel sem občutek, da vedo, da je Janko Premrl - Vojko v vasi ali pa morda iščejo mitraljez, ki ga je odvzel Pavle. In to je bilo res. Vojko je verjetno mislil, da iščejo mene. Treba se je bilo čimprej izmuzniti, domači sin Milan pa je puške skrnil v kravje iztrebke. Odšla sva v neko podrtijo. Bil sem bolj oborožen kot Vojko, zato sem mu dal pištolo. Okrog treh popoldne je Kantetova hči Gizela prinesla hrano in povedala, da Italijani iščejo mitraljez. Skupaj z Vojkom sva se potem napotila (taborili smo nad Mančami) k Mohorčiču (Tiger - Kljun smo mu takrat rekli). Dogovorjeno je namreč bilo, da se tam dobimo s Pavletom, ko bo prišel z akcije.

Če se spomnim same bitke na Nanosu, moram povedati, da sem na lastne oči videl, kako se je Pavle boril. Njegov položaj je bil nekoliko višje, zato so kurirji neprestano hodili k njemu, da nam je sporočal sovražnikove premike. S svojim mitraljezom je ščitil vse nas. Italijani so največ pozornost stá posvetili prav mitraljezcu.

Ravno takrat, ko so Italijani napadli Pavleta, sem jaz dobil nalogo, da ga rešim. Bilo pa je že prepozno, ker je bil že obkoljen. Bil sem priča (kakih 30 m proč), ko so ga obmetavali z bombami. Pavle je te bombe lovil, jih metal nazaj in tako ranil nekaj italijanskih vojakov. Te bombe je vrget 4 - 5 krat, dokler mu ni ena eksplodirala v roki in mu jo odtrgala. Takrat so ga Italijani zgrabili in ga začeli mučiti. Prijeli so ga za noge in ga vlekli z glavo po tleh. Med potjo k Abramovim, kamor so ga najprej peljali, so z mučenjem nadaljevali in mu ruvali brke. Zaprli so ga v hlev, nato pa odpeljali v Gorico in nato še v Rim. Tam je bil vsak dan zasliševan. Junija 1942 je bil obsojen na smrt z ustrelitvijo.

Glede obujanja tradicij - proslavljanja obletnice nanoške bitke - pa tole: vsako leto pridem na Nanos, če sem povabljen ali ne. Vedno sem bil vesel, ko sem videl, da spomin na to bitko še živi in se ohranja. Letos pa sem bil zelo, zelo razočaran. Vsa pohvala prizadevnim članom planinskega društva Vipava, ki so spet organizirali pohod. Ampak hkrati tudi vsa kritika DPO, ki se za svoj krajevni praznik ne zmenijo več. Veste, saj Vipavcem krajevni praznik ni bil določen, vsiljen - sami so si ga izbrali - sedaj pa pozablja jo nanj. In to me boli, ker sem imel tudi sam "prste vmes" tistega dne, na katerega se sedaj pozablja.

Pó razgovoru z Antonom Ferjančič - Zvonetom
napisala Klementina Šumanovac

KS in DPO Vipava čestitajo krajanom za

Dan borca - 4. julij.

IZ ZGODOVINE VIPAVE:

CERKEV V VIPAVI

Pomemben kulturno-zgodovinski spomenik je tudi vipavska cerkev, zato objavljamo naslednji zapis iz OGNJIŠČA št.7 - julij 1973.

Cerkev se je vgnezdila med topel skupek primorskih hiš, kakor bi jih hotela varovati pred gradom, ki danes le še kot razvalina bedi nad Vipavo. Novi baročni grad se je odmaknil na drugo stran mesta, čeprav vemo, da so grofje Lanthieriji tudi za cerkev precej darovali, saj vidimo njihov grb na vzhodni zunanjščini. Sicer pa o zgodovini starejše cerkve sv. Štefana kaj malo vemo, sega pa daleč v srednji vek. Današnja nas kliče k sebi z mogočnim zvonikom, ki se končuje na vrhu z baročnim osmerokotnikom in s čebulasto streho. Na dveh stranskih portalih beremo letnici 1556 in 1750, ko naj bi bila sedanja cerkev sezidana in nato prezidana. A veliki prezbiterij, čigar tristrani zaključekopirajo severnjaški gotski oporniki, bi bil lahko starejši od leta 1556, saj je še popolnoma gotski. Zato pa napravi notranjščina cerkve popolnoma baročen vtis, kar kaže, da je prezidava leta 1750 svoje delo temeljito opravila. Pravokotna ladja prehaja čez močan venčni zidec v obok, v katerem se zarezujejo sosvodnice, skozi visok polkrožen slavo-lok pa se preliva v prezbiterij, v katerem na oboku dobro občutimo, kako se pod baročno prevleko skriva poznogotska zidava.

Predvsem pa pritegnejo gledalčevo oko freske na stenah in obokih, zlasti tiste v prezbitერიju, ki s svojimi "kulisami" dobesedno dopolnjujejo realno arhitekturo. Kaj kmalu tudi opazimo, da niso vse freske enotnega dela, da gre za slike dveh mojstrov. Začenjajo se že v ladji v štukiranih okvirih na stropu: ob slavo-loku vidimo naslikano Jagnje božje s simboli štirih evangelistov, v osrednjem polju Marijino vnebovzetje, v tretjem pa alegorijo Cerkve s štirimi cerkvenimi očeti. Strokovnjaki so ugotovili, da je freske naslikal kmalu po letu 1750 ljubljanski freskant Franc Jelovšek, ki je poslikal iluzionistično tudi prezbiterij, le da so se tamkaj od njegovih fresk ohranile samo tiste na oboku s skupino sv. Trojice, ki pričakuje prihod sv. Štefana v nebo, v sosvodnicah pa alegorije krščanskih kreposti med cvetjem in vazami s sadjem. Ves spodnji del prezbiterija pa je leta 1877 po naročilu kulturno zelo prizadevnega dekana Jurija Grabrijana poslikal mojster Janez Wolf in pomagala sta mu slikarja Simon Ogrin in Ludvik Grilc. Nad oltarjem se v prizorišču z velikim lokom, do katerega drže stopnice, dviga v nebo sv. Štefan; na stranskih stenah so upodobljene zgodbe iz svetnikovega življenja. Odlično je znal povezati svoje freske s starejšimi Jelovškovi, tako

da se zлива dekoracija prezbiterijske celote.

Od fresk nam zdrkne oko na lepi marmornati oltarni nastavek, ki je najbrž beneško delo zrelega 18. stoletja, na plemenito marmornato prižnico in na stranske oltarje; zelo ljubek je tabernakelj iz belega marmorja na desnem stranskem oltarju, kjer obkrožajo vratca angelske glavice. Žal so nekatere oltarne slike pozneje zamenjali z novejšimi kipi, v oltarju ob severni strani pa še občudujemo sliko sv. Janeza Nepomuka in v slikanem oltarju ob južni steni podobo smrti sv. Jožefa, ki sta obe Metzingerjevo delo; prvi oltar je celo datiran 1754. V kapelici sv. Barbare je nekoliko bolj preprost baročen oltar iz belega in črnega marmorja, zaznamovan z Lanthierijevim grbom; v njem je slika sv. Barbare, ki jo je 1775 ustvaril mojster Anton Nierenberger.

Seveda, kdor se bo po lepi cerkvi še nadrobneje ogledoval, se bo ustavil še pred marsičem: pred baročnim križem, pred reliefom Kamenjanja sv. Štefana na menzi glavnega oltarja, pred kipi na stranskih oltarjih - in morda mu bo žal, da ob teh kvalitetnih baročnih umetninah ne vemo za imena umetnikov. Nam je tudi.

Na severni steni je slikar upodobil, kako sv. Štefan sprejema med diakone in nato, kako svetnik deli miloščino, na južni steni pa je ustvaril veliko kompozicijo kamenjanja sv. Štefana. Vsi prizori se odigravajo v stebričnih arhitekturah, kakor bi se med temi odpiral prostor v poglobljeno pokrajino. Klasicistična umirjenost diha iz podob in milina tako imenovane "nazarenske slikarske smeri", ki jo je prav Wolf pri nas najodličneje zastopal. Vemo, da je v prizore Štefanove zgodbe vpletel slikar tudi več portretov tedanjih Vipavcev z dekanom Grabrijanom, kaplanom, grofom Lanthierijem in cerkovnikom vred.

OPRAVLJENA KOMUNALNA DELA V KS VIPAVA

LETA 1987

- Asfaltiranje dveh ulic: Gregorčičeve ulice v novem naselju in dela Kosovelove ulice v Stari gori. 50% stroškov so prispevali lastniki hiš, opravili pa so tudi prostovoljna dela.
- Javna razsvetljava je bila v celoti obnovljena NA PRODU, kjer so velik del prispevali krajanji s fizičnim delom in denarjem.
- Javna razsvetljava v novem naselju - v Kociančičevi in Gregorčičevi ulici ter Gradiški cesti, tudi z delnim prispevkom krajanov v teh ulicah.
- Zgrajen je bil most za pešce čez reko Vipavo s sredstvi Cestne skupnosti Slovenije in SKIS občine Ajdovščina.
- Naročeni so bili projekti za kabliranje in javno razsvetljava v Stari gori.
- Za obnovo stare šole so bili naročeni projekti. Iz sredstev samoprispevka smo za projekte že nakazali 5.621.975,- din.
- Na predlog KS je TOZD KOMUNALA Ajdovščina namestila 3 table "PREPOVEDANO ODLAGANJE SMETI" in sicer pri izviri Pod skala in Pod farovžem ter v Borovni (ob Beli).
- Za okrasitev Vipave ob prihodu dedka Krazza je prispevala KS 200.000,- din.

Poleg navedenih del je bilo v zvezi z drugimi deli poslanih okoli 65 dopisov zaradi:

čistoče Bele, odstranitve barake pri lekarni, odstranitve kamiona s trga pred parkom, omejitve hitrosti na cesti od OGP ZIDAR do mehanika MARC, prepovedi odlaganja odpadkov, odstranitve votle lipe pred cerkvijo, javne razsvetljave v Vipavi, zazidalnega načrta Podgradišče, trgovine z živili v južnem predelu Vipave, zazidalnega načrta CENTER Vipave, vzdrževanja vodovodne napeljave v Stari gori, popravila poda v pisarni KS, ureditve GOSTIŠČA (hotela) Vipava, soglasja za trgovino s čevlji, s tekstilom in s prehrabnenimi predmeti, obnove Hribove hiše, odstranitve opeke na starem trgu, čiščenja Slezence, montiranja železnih vrat v portal parka, soglasja ob spremembi urnika trgovin, lokalnega avtobusnega prometa in pobiranja potnikov za Ljubljano na rednih progah ob nedeljah, premajhne količine črnega kruha v trgovinah in drugo.

Skupščina KS se je v letu 1987 sestala dva krat, sklican je bil en zbor krajanov, svet KS pa je imel šest sej.

Krajevna skupnost
Vipava

FINANČNO POROČILO ZA LETO 1987

PRIHODKI:	1986	1987
Presežek prihodkov iz prejšnjega leta	154.988.-	2.046.764.-
Dotacija iz proračuna občine	537.733.-	948.441.-
Dotacija SIS za komunalno	6.163.097.-	17.376.280.-
Članarina za DPM	35.100.-	60.100.-
Prihodek za DPM	40.000.-	500.000.-
Najemnina za prodajo sadja na trgu	21.120.-	55.600.-
Prispevek Krajanov za asfaltiranje ulic	786.754.-	3.897.690.-
Za uporabo telefona od TD	10.000.-	-
Odpis terjatev iz preteklega obdobja	1.169.-	-
SKUPAJ PRIHODKI	7.749.961.-	24.884.875.-

ODHODKI:

Najemnina za prostore KS in glasbene šole	98.567.-	377.239.-
Telefon in pošta	24.771.-	59.986.-
Pisarniški material	26.762.-	27.826.-
Elektrika	68.511.-	135.387.-
Odvoz smeti	2.693.-	6.503.-
Storitve občanov po pogodbi	300.000.-	740.000.-
Amortizacija osnovnih sred.	2.905.-	5.199.-
Asfaltiranje ulic	4.439.385.-	11.653.660.-
Urejanje javne razsvet.	-	6.659.060.-
Revije	10.100.-	15.000.-
Bančne storitve	1.474.-	21.907.-
Zavarovalna premija	274.-	1.277.-
Napeljava telefona	183.968.-	-
Plačilo zemlje za pašpot	440.797.-	-
Gostinske usluge	22.950.-	-
Dotacija in material za DPM	80.040.-	455.268.-
Material za praznov.dedka Mraza	-	200.610.-
Prispevek za inv.pok.zavarovanje	-	76.569.-
SKUPAJ ODHODKI	5.703.197.-	20.435.491.-
RAZLIKA MED PRIHODKI IN ODHODKI	2.046.764.-	4.449.384.-

PLAN KOMUNALNIH DEL V LETU 1988

1. Ureditev trga Pavla RUŠTA (starega trga) iz sredstev KS in KK Vipava
2. Asfaltiranje ulice v Taboru proti kamnolomu.
3. Asfaltiranje ulice skozi Vipavo od Zavoda JPV do mosta čez Belo - I. del.
4. Javna razsvetljava v ulici Gradnikove brigade s sredstvi KS, JLA in stanov. skupnosti.
5. Javna razsvetljava v naselju Stara gora.
6. Priprave za obnovitev kanalizacije, vodovodne napeljave in asfaltiranja Laurinove ulice (za cerkvijo).
7. Ureditev vipavskega parka iz sredstev SIS za komunalno in cestno gospodarstvo občine Ajdovščina.
8. Priprava idejnega osnutka in končnega projekta za obnovo stare šole.
9. Kreditiranje obnove fasad na Titovem trgu (stavbe št. 2 in 4,) če bodo lastniki stavb pripravljene urediti fasade.
10. KS je predlagala, da se izvede kabliranje električne in telefonske napeljave od Zavoda JPV do mosta čez Belo v obdobju do leta 1990.

ZBRANA SREDSIVA IZ SAMOPRISPEVKA V KS VIPAVA

Od 29. 6. 1987 do 31. 12. 1987

SKUPAJ 22.566.883.- din

- Od tega so bančni stroški	78.986.-
ostane	22.487.897.-
- Od tega 15 % za obnovo Zdravstvene postaje Vipava	16.865.923.-
- o,5 % za obnovo stare šole	5.621.974.-

1. Po ugrizu ali olinjenju nezasne živali je treba prisaditi te mesto dobro umiti z milom.
2. Nato je treba posvetovati z zdravnikom.
3. O potrebi cepljenja proti steklini odloča strokovnjak v antirabični ambulanti.

KJE NAS ČEVELJ ŽULI ?...

Marsikje. Tudi naš požrtvovalni čevljar POČKAR, ki skupaj z mlado močjo vztraja pri tem nehvaležnem delu, nam ne more popraviti čevljev, ki nas žulijo, če jih sami ne razhodimo... Tudi TEA, ki nam je ustregla z lepo novo prodajalno nam ne more prodati čevljev, ki nas ne bi žulili - v prenesenem smislu...

Naša reka Vipava je poplavljalna, ali se spominjate? Poplavljalna je tudi Bela. Izčistili so, regulirali smo, mi pa veselo mečemo noter vse, kar nam pride pod roke, tudi kosovni material. Saj komunalci požrtvovalno in redno odvažajo smeti in tudi kosovnega blaga se lotijo, če jih na to opozorite. A kaj ko je odslužen stroj, cev, železje, črepinje lažje vreči v reko Vipavo, v Belo ali zapeljati v Borovno, kot pripeljati do ceste, do smetnjaka v določenem dnevu. Strugo Vipave in Bele počasi zopet zasipljemo nazaj, ne da bi se tega zavedali. In ko nam prvič zopet poplavi ulice, bomo krivili vojaške obiske, da povsod mečejo smeti... Tistih nekaj njihovih polivinilastih vrečk res ni v okras ne reki ne kraju Vipave - a kosovnega blaga, gradbenega materiala, odsluženih delov strojev prav gotovo ne vozijo od daleč, da bi jih tu odvrkli...

O ja, tisti vojaški obiski so večni problem Vipave - pa že skoraj sto let, ne le danes. Premoremo avtobusno postajo - vežo, ki nudi zavetje pred burjo in dežjem. Na stropu je velik kavelj - ali veste, da je tu s stropa včasih visela tehtnica, na kateri je čevljar tehtal usnje? Ni kaj reprezentativna ta čakalnica, a boljše kot nič. Pokojni Spodmurve je na nekem zboru volilcev sprožil vprašanje javnega stranišča v Vipavi. Pepe je že mnogo let mrtev, javnega stranišča - razen onega na pokopališču - ni. Vsaj vojska bi ga lahko ob stadionu naredila - ko že vabi svojce na zaprisego! Kaj pa prenočišča in prehrana. Razen nekaj zasebnih sob nimamo prenočišč. Ali se ne bi dalo urediti prenočišč v hotelu? Res (da) ne bi bila celo leto zasedena, a občasna pomoč bi se že dobila, ko bi bil naval. Isto lahko rečemo o prehrani. Delovne organizacije z več zaposlenimi imajo lastne kuhinje. Drugi pa ... Saj je hotel, a ima bolj ubogo izbiro, saj je market, a dela le dopoldne; popoldne nam preostane le slaščičarna ali pizzeria... in ali ni žalo - stna slika, ko posedajo po parkih ljudje, ki so prišli od daleč?!

Tu nas žuli čevljar, pa še marsikje drugje! In ta "čevljar" si bomo morali sami popraviti...

Nada KOSTANJEVIC

P O Z O R !

S T E K L I N A N A S S P E T O G R O Ž A !

Steklina je nalezljiva bolezen, ki jo povzročča neurotrojni virus, paličaste oziroma streličaste oblike. Steklina se prenaša na človeka z ugrizom ali oslinjenjem bolne živali skozi neopazno poškodovano kožo. Prenášalec stekline na človeka je največkrat pes, pa tudi ostale zveri. Virus stekline se prenaša pretežno s slino ob ugrizu stekle živali. Zelo majhen del infekcij nastane ob majhnih poškodbah kot so praske in podobno. Pri okužbah svežih ran s slino znaša smrtnost 0,1 %. Rane, starejše kot 24 ur, niso več nevarne za okužbo. Virus pa sploh ne more prodreti skozi kožo, če ta ni poškodovana. Steklina je razširjena po vseh celinah, izjema je le Avstralija. K nam je prišla iz Srednje Evrope prek Madžarske in Avstrije.

V primerih ugrizov steklih živali ne zboli vsak (le 15-20%), vendar pa ni nobenega znamenja, ki bi kazalo, da prizadeti ne bo zbolel. Na rani se okužba ne pozna. Rana se lepo zaceli. KDORKOLI OBOLI, ZANESLJIVO UMRE! Bolezen traja le nekaj dni. Od vdora povzročitelja v telo do prvih znamenj bolezni preide lahko nekaj tednov, mesecev, ali tudi let!

ZNACILNA ZNAMENJA BOLEZNI PRI ČLOVEKU SO: strah pred vodo, obilno slinjenje, vznemirjenost.

ZNACILNA ZNAMENJA STEKLINE PRI PSU SO: zmedeno vedenje, uživanje neprebavljivih predmetov, hripavo lajanje, naježena dlaka, pobešen jezik, močno slinjenje, podvit rep, divji pogled. Besnenje in agresivnost ni nujen pojav ob vsakem obolenju za steklino in se pojavlja celo redkeje. Največkrat naletimo na ta pojav pri obolelih mačkah. DRUGI ZNAKI SO: bruhanje, driska, davljenje, zaprtje; (nato) sledi ohromelost (spodnja čeljust, noge, žrelo, goltanec).

Na območju občine Ajdovščina je bilo v času od 1. januarja do 6. aprila 1988 ugotovljenih sedem primerov stekline pri lisicah. V preiskavo je bilo poslanih 13 vzorcev sumljivih živali (9 lisic, 1 pes, 2 mački, 1 jazbec). Lisice, pri katerih je bila ugotovljena steklina, so našli poginjene, oz. so jih ustrelili v naslednjih krajih: Vrhpolje, Uhanje, Lokavec, Gozd, in Lozice.

Zaradi neugodne epizootiološke situacije opozarjamo in pozivamo na dosledno izvajanje vseh ukrepov za preprečevanje in zatiranje stekline, ki ne ogroža zdravja živali, ampak tudi zdravja ljudi.

UKREPI PROTI ŠIRJENJU BOLEZNI: cepljenje psov, iztrebljenje potepuških psov in mačk, iztrebljenje lisic, zatiranje miši, ki so glavna hrana lisic, opreznost pred neznanimi živalmi (lisice so navidezno pohlevne. Ne bežijo pred človekom, ampak pridejo k hiši in tudi v stanovanje), prepoved lova s psi, prepovedano je odirati kožo in shranjevati trofeje, vodenje živali na vrvi, uporaba nagobčnikov, če najdemo ne-gibno žival, obvestimo živinozdravnika.

PRVA POMOČ:

1. Po ugrizu ali oslinjenju neznanе živali je treba prizadeto mesto dobro umiti z milom,
2. Nato je treba nemudoma k zdravniku,
3. O potrebi cepljenja proti steklini odloča strokovnjak v antirabični ambulanti.

Vlasta POPOVSKI

OGP Z I D A R V I P A V A

Obrtno gradbeno podjetje "ZIDAR" nadaljuje dolgoletno tradicijo zidarskih mojstrov in malovarskih pomočnikov Zgornje Vipavske doline. O dokaj razviti stavbarski kulturi na naših tleh nam pričajo prenekateri - danes žal propadajoči - objekti. Ti objekti so bili zgrajeni pretežno s kamenjem. Tako se srečujemo s čudovitimi hrami različno obokanih oblik, tako v Vipavi kot v okoliških vaseh, z značilno razgibano arhitekturo stanovanjskih hiš, katerih zasnovo je narekovala varčnost, skromnost in razpoložljivi materiali. Po zadnji vojni se je stavbarstvo bistveno spremenilo in industrializiralo. Tradicija se je pod vplivom novih miselnosti umaknila nasilnim in razkošnim posegom v najplodovitejša zemljišča.

Vipavski zidarji so se takoj po vojni organizirali v delovno organizacijo REMONT in sodelovali pri gradnji združenega doma v Vipavi. Ker so vstrajali na tradicionalni gradbeni miselnosti, jih je čas potisnil v neusmiljeno borbo za preživetje.

V času največjega družbenega razvoja v letih 1965 - 1975 so bili za podjetje najtežji časi. Takrat pa so delavci s prostovoljnim delom gradili upravne in skladiščne prostore.

Danes se časi spreminjajo, mestna jedra postajajo zopet zanimiva in povpraševanje po neindustrijski gradnji se povečuje. Strategija podjetja, ki izhaja iz tradicionalne miselnosti, se ponovno potrjuje. Tako se danes podjetje vidno pojavlja v vsej Vipavski dolini in opravlja precejšen del adaptacij manjših objektov.

Podjetje je danes fleksibilno organizirano, ima računalniško opremljeno komercialo in vam nudi:

1. gradnjo manjših objektov na ključ;
2. zidarske, tesarske, slikopleskarske, ključavničarske, tlakarske, keramičarske, elektroinstalacijske, teracerske, mizarske in vodoinstalaterske usluge;
3. svetuje in pomaga vam graditi objekte v vaši režiji.

VAŠE GRADBENE SKRBI PUSTITE PRI NAS !

ZIDAR - VIPAVA, Goriška cesta 43 a, telefon 65 014

Od junija 1987 do aprila 1988 so prispevali za "VIPAVSKI GLAS":

1. IPAVEC Katarina, Gradnikove brig. 13	1.500.-	din
2. MEJAK Marija, ul. I. Ččka 2	1.000.-	
3. ŽVOKELJ Jože, ul. Milana Bajca 1	5.000.-	
4. STARC Franc, Gradnikove brigade 13	3.000.-	
5. PRINCES Marica, Na Hribu 2	2.500.-	
6. AMBROŽIČ Karlo, Titov trg. 12	5.000.-	
7. ČURK Vinko, Beblerjeva 22	2.000.-	
8. VIRANT Jože, Vojkova 3	5.000.-	
9. PIŽENT Jože, Kreljeva 3	5.000.-	

KOSTANJEVIĆ Nada, ul. Milana Bajca 2 in REHAR Dore, Grabrijanova 1, poklanjata vsak po 5.000.- din v spomin na umrlega vipavskega rojaka Avgusta Vidmar iz Kranja.

S K U P A J 40.000.- din

Namesto cvetja za pok. dr. Marjana LOVREKOVIČA, so darovali za Zdravstveno postajo Vipava

Osnovna organizacija sindikata TEKSTINA Ajdov. 30.000.-

Sodelavci Veljka LAVREKOVIČA iz TEKSTINE Ajd. 75.000.-

S K U P A J 105.000.-

"VIPAVSKI GLAS" Glasilo KK SZDL Vipava april, maj 1988

UREDNIŠKI ODBOR: IRGL Janja, GRAOVAC Mirjam, POPOVSKI Vlasta, KOSTANJEVIĆ Nada, REHAR Ivan, TOMAŽIČ Branko, CEKET Marija.

SODELOVALI SO SE: PONIŽ Vera, BACAR Stanislav, ŠUMANOVAC Klementina.

